

УДК 330.341:339.9.012.23 (477) (043.3)

Шматковська Тетяна,
к.е.н., доцент,
доцент кафедри обліку і оподаткування,
Волинський національний університет імені Лесі Українки,
м. Луцьк, Україна

Подзізей Владислав,
PhD аспірант Лабораторії проектів та ініціатив,
Волинський національний університет імені Лесі Українки,
м. Луцьк, Україна

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИХ ЗАСАД СТРУКТУРНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ СУЧАСНОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Ефективне функціонування національної економіки є об'єктивною необхідністю для забезпечення успішного соціально-економічного та науково-технічного розвитку будь-якої країни. При цьому потреба досягнення ефективності доволі часто зустрічається з необхідністю зміни парадигми економічного розвитку, коли на зміну ресурсомістким галузям виробництва доцільно запроваджувати високотехнологічні інноваційні рішення, які призведуть до структурних зрушень в економічній системі і сприятимуть забезпеченню її стійкого економічного зростання в довготривалій перспективі.

Таким чином виникає об'єктивна потреба в пошуку системних рішень, спрямованих на забезпечення реалізації заходів, спрямованих на збільшення ефективності національної економіки шляхом формування плану її структурної перебудови та його реалізації за визначений період. Відповідно, значної актуальності в даний час набуває потреба поглиблення наукових досліджень у сфері системної реалізації структурних змін в економічних системах.

Як свідчить практика управління економічними системами, економічне зростання історично завжди супроводжувалося процесом

структурної трансформації, під час якого робоча сила та інші ресурси переміщувалися із сільського господарства до виробництва, а потім до сфери послуг протягом процесу зростання. Докази цієї історичної моделі трансформації є очевидними. В даний час сільське господарство є домінуючим сектором у більшості країн з низьким рівнем доходу, і його питома вага в зайнятості та виробництві значно зменшується в процесі економічного зростання. В той же час, питома вага сфери послуг в економічній діяльності, навпаки, дуже мала в бідних країнах і, як свідчить практика, постійно зростає разом із доходом на душу населення.

Однак нові тенденції в глобальному економічному розвитку, а також надзвичайно широке впровадження інформаційних та цифрових технологій на усіх рівнях економічної діяльності призводять до відчутних трансформаційних змін в процесах структурної перебудови економічних систем. Зокрема, сучасні країни, що розвиваються, переживають процес трансформації, який передбачає набагато коротший і обмеженіший період індустріалізації, ніж це було раніше [1; 2]. В той же час, багато бідних країн переходять безпосередньо від сільського господарства до неторгівельних послуг з незначною індустріалізацією або без неї. Загалом, тривалий спад виробництва в розвинутих країнах, визначений зміною часток валового внутрішнього продукту (ВВП) і зайнятості, сформував негативну тенденцію стосовно перспектив глобального зростання. Відповідно, сформувалося уявлення про те, що виробництво як галузь у всьому світі занепадає через подальшу механізацію та посилення роботизації, яка витісняє живу працю. Таким чином, відбувається зміна самих теорій зростання та розвитку, адже в даний час скорочення промислового виробництва, може навпаки – усунути критичну сходинку на шляху розвитку національних економік.

Отже, сучасна ситуація викликає ряд питань, пов'язаних з принципами формування плану структурної трансформації національної економіки України задля досягнення її наступного сталого розвитку :

– яким повинен бути шлях трансформації економічної системи в постіндустріальному світі?

– чи існують альтернативні шляхи до забезпечення економічного зростання, крім тих, що базуються на нарощенні експорту продукції сфери промислового виробництва?

– чи можна сформувавши план структурної трансформації економіки і досягти сучасного економічного зростання без розширення сфери індустріального виробництва?

– чи зможе експорт послуг в даний час відіграти таку ж саму роль, яку у свій час відіграв експорт промислових товарів у забезпеченні економічного зростання різних країн за останні десятиліття?

– чи можна забезпечити належний рівень розвитку економічної системи без широкої експортної торгівлі?

– чи може в умовах України зростання продуктивності сільського господарства служити альтернативним механізмом трансформації економіки та забезпечення її сталого зростання?

В підсумку, говорячи про необхідність структурної трансформації економіки України, необхідно зважити на проблеми, які існували в національній економіці, пов'язані із спадом промислового виробництва та зайнятістю в ньому значної кількості робочої сили. Також, для формування успішної стратегії трансформації економіки, необхідно порівняти дані тенденції з тими, що відбувалися в розвинутих країнах. Важливого значення в даному аспекті набуває дослідження динаміки структури зайнятості як в окремих країнах, так і у світовому масштабі, адже саме ця структура відображає собою трансформаційні зміни в економічній системі, на основі яких формуються плани стратегічного розвитку національної економіки.

Вважаємо, що структурна трансформація національної економіки України повинна бути основним елементом забезпечення довготривалого та стійкого економічного розвитку держави. При цьому, в процесі побудови планів щодо структурної трансформації економіки необхідно враховувати досвід розвинутих країн світу стосовно зміни частки промислового виробництва в економічній системі і прийняти за основу не його скорочення або екстенсивне розширення, а орієнтуватися на необхідність загального ускладнення виробничої сфери за рахунок впровадження новітніх технологій. Причиною такої необхідності є світова тенденція щодо зменшення залежності структурних перетворень від сфери промислового виробництва.

Список використаних джерел:

1. Bezrukova, N., Huk, L., Chmil, H., Verbivska, L., Komchatnykh, O., & Kozlovskiy, Y. Digitalization as a Trend of Modern Development of the World Economy. *WSEAS Transactions on Environment and Development*. 2022. Vol. 18. Pp. 120–129.
2. Содома Р., Дубневич Ю., Марків Г., Шматковська Т. Моніторинг соціально-економічного розвитку територіальних громад. *Аграрна політика і вдосконалення економічних відносин в АПК*. 2021. 4, № 28. С. 24–30. URL: <https://sci.ldubgd.edu.ua/bitstream/123456789/8538/1/Econ-28-2021-4.pdf>
3. Павліха Н.В., Цимбалюк І.О. Науковий базис формування теорії інклюзивного розвитку регіону. *Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки: журнал*. Луцьк: Вежа-Друк, 2020. № 3 (23). С. 136-142. URL: <https://doi.org/10.29038/2411-4014-2020-03-136-142/>
4. Павліха Н.В., Цимбалюк І.О., Хомюк Н.Л., Войчук М. В., Савчук А.Ю., Коломечюк В.В., Цимбалюк С.М. *Безпека сталого розвитку регіонів та територіальних громад України на засадах інклюзивного зростання: монографія*. Луцьк : Вежа-Друк. 2022. 514с.
5. Цимбалюк І. О. *Інклюзивний розвиток регіону в умовах фінансової децентралізації: теорія, методологія, практика* : монографія. Луцьк : Вежа-Друк, 2019. 340 с.
6. Pavlikha N., Khomiuk N., Demianchuk O., Shelenko D., Sai L., Korneliuk O., Naumenko N., Skorohod I., Tymbaliuk I., Voichuk M. Economic assessment of inclusive development of territorial communities within rural areas: a case study of Ukraine. *Ad alta: Journal of interdisciplinary research*. 2022. Volume 12, Issue 1, Special XXV. P. 97-104.